

زندان

توقیف اینست که متهم قبل از روز دادرسی وسیله برای فرار از مجازات پیدا نکند در زندان های مخصوص توقیف صورت میگیرد نه در محل زندان محکومین.

وظیفه نسبت بزندانیان

زندان امروزه بمنظور متنبه ساختن مجرم ارجح و یا طرد او از جامعه میباشد در زمانهای پیش زندان فقط وسیله نگهداشتن مجرم بوده علاوه بر مجرمین و متهمین فقرا و مجانبین را نیز در يك محل نگاه میداشتند زندان محلی مخرف و تاریک و مرطوب بود، سبب سرایت امراض و مفاسد اخلاقی بود، هیچ دولت ها در فکر نبودند که برای جامعه وظیفه ای در مقابل زندانیان وجود دارد و آن حفظ زندانیان و مواظبت آنهاست. وضعیت زندان و زندگی در آن باید طوری باشد که بصحت بدن و سلامت روح زندانی تقاضای وارد نیاید نتیجه محکومیت برای مجرم از آنچه قانون مقتضی دانسته نباید تجاوز کند بواسطه بدی غذا و هوا و تنگی جا صحت بدن مجرم کاملاً مختل شده و عضو عاطلی بار دوش جامعه گردد خاصه اینکه مجازات زندان در قوانین امروزه جای مجازات های بدنی قدیم را گرفته و موارد اعمال آن زیاد میباشد.

عناصر مجازات زندان

مجازات زندان دو عنصر عمده دارد یکی مدت و دیگری رژیم زندان (طریقه زندگی در زندان) مقننین مدت زندان را بسته با اهمیت جرم تعیین و رژیم آنرا بادر نظر داشتن نتیجه که از زندان منظور است تأسیس میکنند.

خوبی و بدی این مجازات بسته بر رژیم و طرز اعمال آن در هر کشور میباشد اگر رژیم زندان خوب باشد مجرمین ممکن است اخلاقاً اصلاح شده بعلاوه حرفه ویا فنی در مجسم یاد گرفته عضو نافع و آرامی در جامعه گردد و اگر رژیم بد باشد در نتیجه معاشرت با سایر زندانیان درس بدکاری

محروم ساختن اشخاص از آزادی فقط بمنظور اجرای مجازات نیست علل دیگر نیز ممکن است باعث سلب آزادی گردند.

دو نوع عمده محرومیت از آزادی وجود دارد:

۱ - زندان بقصد مجازات.

۲ - نگهداری در تیمارستان.

در قسم اول که ممکنست با کار یا بی کار باشد کسیکه بوسیله حکم يك دادگاه محکوم شده در محل معینی تحت نظر اداره زندان تاخاتمه مدت محکومیتش نگاه داشته میشود در قسم دوم مقصود کینر دادن نبوده لیکن چون برای خود و سایرین شخص مجرم خطرناک تشخیص داده شده بعنوان مجنون و مریض او را در محل معینی تحت نظر و معالجه نگاه میدارند این نوع نگاهداری را يك تصمیم اداری امر داده و تحت نظر اداره بهداری اجراء میگردد.

در قسم اول اشخاص مسئول اعمال خود تشخیص داده شده و کیفر آنرا می بینند و در قسم دوم غیر مسئول میباشد بدین لحاظ مجازات بر آنها نمیتوان اعمال نمود.

زندان برای قرض

زندان برای قرض در حقوق رم و قوانین قدیم دیگر شایع بوده در کشور فرانسه نیز تاچندی قبل این زندان وجود داشت امروزه در فرانسه و در غالب کشور ها زندان برای قرض وجود ندارد فقط برای تأدیة خسارات وارده باشخاص و غرامت و مخارج در محاکم جزا میتوان زندان کرد ولی بمنظور مجازات نه برای مجبور کردن طرف پیرداخت دین. در قانون ما توقیف برای قرض وجود دارد.

زندان بعنوان مجازات

حبس های حقوق جزا نیز دوسنخند:

۱ - حبس برای محکومین.

۲ - توقیف برای متهمین و مظنونین - مقصود از

نیز امر بست خیالی که در عمل اصلاً ممکن نیست بعلاوه غرض از مساوات حقوقی مساوات در مقابل قانون میباشد نه مساوات در عمل با در نظر گرفتن و حفظ این مطالب ایراد عدم تساوی این مجازات نسبت به پیر و جوان وارد میباشد ولی آزادی مشروط ممکن است این عیب را تا حدی اصلاح کند.

مجازات حبس دائم را با وجود این معایب باید حفظ کرد زیرا حبس دائم حد وسط بین اعدام و حبس موقت میباشد مجازات اعدام برای بعضی جرائم زیاد و مجازات حبس موقت کم است بعلاوه در مواردیکه مجرم مستحق اعدام نیست لیکن برای جامعه وجودش خطرناک است مجازات دائم وسیله حفظ جامعه از خطر او میباشد و در کشورهای آنی که اعدام را از بین برده اند جانشین آن میگردد.

زندان موقت

مدت این مجازات فرق میکند قاضی در هر مورد بین حداق و حداکثر که قانون قبلاً تعیین کرده مدت آنرا در حکم معین مینماید.

مدت زندان های موقت در قانون مجازات عمومی عبارتند از:

- ۱ - حبس موقت از سه الی پانزده سال.
- ۲ - حبس مجرد از دو الی ده سال.
- ۳ - حبس تأدیبی از هشت روز تا سه سال.
- ۴ - حبس تکسندبری از بیست و چهار ساعت تا یک هفته.

رژیم زندان

یک فکر اساسی را باید همیشه در نظر داشت غرض از زندانی ساختن مجرم فقط تنبیه او نیست نفع جامعه اقتضا میکند که روحیه و اخلاق مجرم ضمناً اصلاح پذیرد و با لاقول اگر اصلاح نمیشود در نتیجه معاشرت با سایر زندانیان فاسد تر گردد نه اینکه بکنفر ابرق دزد وارد زندان شده در مدرسه زندان درس شقاوت از سایر زندانیان گرفته و از تجربه و مهارت آنها که ورزیده در فن هستند استفاده نموده پس از خاتمه مدت محکومیت بکنفر جانی بی پروا از آن

از آنها گرفته امراض جسمی و روحی بار سزایت و عضو فاسدی برای کشور تهیه میشود.

هر چند رژیم زندان خوب باشد باز تا امکان دارد در موارد ذیل قاضی باید از فرستادن مجرم به زندان دست نگهدارد:

- ۱ - کسانی که برای دفعه اول مرتکب جرمی شده اند.
- ۲ - کسانی که خطای زیاد بزرگی مرتکب نشده اند
- ۳ - مجرمینی که بطریق دیگر نیز ممکن است مجازات کرد.

مدت زندان

از حیث مدت دو نوع حبس در قانون وجود دارد حبس دائم و حبس موقت.

زندان دائمی در قانون مجازات عمومی فقط حبس مؤبد با اعمال شاقه میباشد و در کشورهای دیگر حبس های مؤبد دیگر نیز وجود دارد.

بمجازات حبس دائم ایراد گرفته شده که در این قبیل مجازات اصلاح مجرم میسر نیست زیرا مجرم امید آزادی از راه قانون و وارد شدن در جامعه و شروع بیک زندگی شرافتمندانه را ندارد با تأسیس یک نوع آزادی مشروط پس از اصلاح مجرم که در بعضی کشورهای مرسوم است و شرحش در پائین داده شده ممکن است امید آزادی در بعضی مجرمین داد و عیب بالا را رفع کرد.

ایراد دیگری بحبس دائم شده است مدت آن نسبت باشخاص فرق میکند نسبت بدو مجرم یکی پیر و دیگری جوان در صورتیکه تمام عوامل جرمهای ارتکابی بوسیله آنها یکی باشد برای پیر مدت مجازات دائم کم و برای جوان زیاد است قبلاً گفته شده عدالت انسانی ادعا ندارد بطور کامل از حیث میزان مجازات را با جرم تطبیق کند کمال در امور انسانی وجود ندارد منظور از کمال در امور اجتماعی حصول آن نیست بلکه سیر بطرف آن و نزدیک شدن بآن است امور اجتماعی همیشه در تغییر و تحول میباشد آنچه امروز کامل بنظر میآید فردا ناقص بودن آن بر همه آشکار میگردد؛ مساوات

ب - خطرناك است، مجرمین هم را شناخته و در زندان سر فرصت نیرنگی هائی زده و نقشه هائی برای اشتراك در جرم های بزرگتری بین خود کشیده که پس از خلاص شدن اقدام کنند.

ج - بکنفر مجرم اتفاقی مایل نیست که سایرین او را در زندان به بینند و شرمسار گردد و پس از خارج شدن از زندان همیشه ترس آنرا دارد که او را در اجتماعات به بینند و بشناسند و این فکر جرئت و شهامت را از او سلب کرده يك مانع بزرگی برای زندگی آتی او خواهد بود.

د - هرچند برای مجرم اتفاقی رفتن زندان يك شرمساری بزرگی است.

لیکن برای مجرمین عادی که يك دو بار زندان رفته اند دیگر تأثیر ارهائی ندارد زندان در حکم يك خانه مسکونی بیدردسری برای آنها میگردد از زحمت تلاش برای معاش در آنجا فارغ هستند.

این طریقه زندان بواسطه معایب زیادی که دارد تدریجاً از بین میرود، در کشور های زیادی بمعایب آن برخورد اند لیکن مشکلاتی در عملی ساختن طریقه های دیگر وجود دارد که باعث حفظ آن گشته است. در کشور فرانسه مجرمین را نسبت باهمیت جرائم ارتكابی طبقه بندی کرده آنها را در چندین محل جدا ساکن کرده اند بطوریکه در نتیجه معاشرت فاسد تبدیل بافند نگردد ابریق دزد آدم کش نشود.

۲ - طریقه ابورژین Regime Aubuanien

عبارتست از جدا کردن زندانیان و نگهداری آنها در اتاقهای مخصوص هنگام شب و در موقع غذا خوردن و جمع کردن آنها برای کار در يك محل ولی با شرط خاموشی محض، این طریقه با اسم یکی از محاسب دولت نیویورک که در آنجا از سال ۱۸۲۰ معمول بوده مشهور گردیده است. صفاتی که برای این طریقه ذکر شده دونهند:

۱ - از نظر اقتصادی از کار مجرمین بهتر می توان استفاده نمود بواسطه اشتراط در کار امور مهمتری را میتوان

خارج کرد، نباید يك مجرم اتفاقی را زندان تبدیل بکنفر مجرم عادی بنماید؛ زندان در صورتیکه تشکیلات آن از روی اساس و منطق معینی باشد وسیله کم کردن موارد تکرار جرم است، هنرستانی میباشد که اشخاص عاطل و باطلی را دارای حرفه و صنعتی نموده و بامختصر سرمایه که دستمزد کار خود زندانی است بجامعه اعزام میدارد و این سرمایه صنعتی یا مالی مختصر ممکن است وسیله يك زندگی آرام و باسعادت برای رهائی یافتگان از زندان گردد، برای بدست آوردن مقاصد بالا باید رژیم خوبی در زندان برقرار داشت قائل شدن باختلاف رژیم در زندان ها بسته بنوع حبس (موقت باعمال ناقص - مجرد - تأدیبی - تکدیبری) لازم است چه در تمام این انواع زندان بایدك منبع آدم سر و کار نداریم بعضی از آنها زیاد فاسدند بعضی کم مخلوط کردن آنها باهم باعث زیادهائی فساد میگردد بعلاوه از زندانی ساختن منظورهائی مختلف در پیش است گاهی منظور تنبیه و گاهی اصلاح مجرم و گاهی طرد او است از جامعه از آنجا لزوم اختلاف رژیم روشن میگردد.

طریقه های مختلف زندگی در زندان

در بالا گفته شد منظور از زندان خاصه زندان موقت اصلاح مجرم و بالتلی نتیجه ممانعت از تکرار ارتكاب جرم میباشد، پس در تعیین طریق زندگی زندانیان باید فکری روز رهائی آنان را کرد. سه قسم زندگی (رژیم) در زندانهای کشورهای مختلف معمول است:

- ۱ - زندگانی مشترك روز و شب.
 - ۲ - کار کردن زندانیان با هم در روز و جدائی در شب.
 - ۳ - طریقه حبس انفرادی.
- ۱ - زندگانی مشترك روز و شب این طریقه معایت بسیاری دارد:

الف - باعث فاسد شدن اخلاق زندانیان میگردد؛ در این زندگی مشترك از یکدیگر درس یستی و وفالیت می گیرند.

لیکن در تمام مدت زندانیان باید بطور قطع ارم جدا باشند همدیگر را نمیتوانند ببینند و بشناسند نتیجه خوب این جدائی مطلق اینستکه دیگر زندانی ها نمیتوانند از یکدیگر درس شقاوت و فساد بگیرند آنهایی که قابل اصلاح میباشند بواسطه تفکر و تنهایی متممیه میگردند در هر حال فاسد تر نمیشوند و در ضمن معاشرت برای جرمهای آینه پس از خلاصی نقشه نمیتوانند بکشند برای مجرمینی که ذاتاً ولگرد و تنبل و هرزه کار هستند زندان منفرد مجازات بسیار شدیدی است که باعث تنبیه و اصلاح آنها میگردد.

زندان منفرد اگر سالهای متمادی طول بکشد ممکن است باعث دیوانگی و یا فوت در زندان گردد پس برای زندانهای دائم یا زیاد طولانی نمیتوان این مجازات را بدون خطرات بالا اجرا کرد.

برای اصلاح زندانیان تنها نندن در يك اطاق کافی نیست در ایرلاند و در انگلستان يك طریقه مرفقی برای زندانی برقرار داشته که زندانی را تشویق بخوشرفتاری کرده و تدریجاً برای زندگانی آزاد مهیا میسازد.

ابتدا زندانی باطاق منفرد فرستاده میشود بتدریج هرچه اخلاق و رفتارش بهتر گردد آزادی های بیشتری باو داده میشود تا اینکه تحت شرایطی قبل از تمام شدن مدت محکومیت آزاد میگردد.

Servitude Penale

خدمت جزائی

در انگلستان و ایرلاند يك نوع حبس باسم خدمت جزائی وجود دارد که مدت آن بسته باهمیت جرم میباشد از سه سال حبس مجرد تا حبس مؤبد بااعمال شاقه میرسد.

سه اصل عمده در این مجازات وجود دارد:

الف - تقسیم مدت زندان بدوره های مختلف.

ب - تشویق زندانی بحسن رفتار.

ج - آزادی مشروط در آخر زندان.

الف - مدت زندان در انگلستان به سه دوره و در

ایرلاند بچهار دوره تقسیم میشود:

۱ - دوره اول در اطاقهای انفرادی مجازات زندان

انجام داد تقسیم کار و نظم آن بهتر صورت میگردد و این اضبط و ترتیب در کار که هر مجرمی را عامل و يك جزء این کار اجتماعی میکند باعث انتظام در فکر آنها میگردد.

۲ - از لحاظ اخلاقی - این رژیم انفرادی که برای

عقل و روحیه زندانی بی نهایت خطرناک است ازین میبرد و در ضمن نظر به سکوت و خاموشی که باید حفظ کرد در يك جا بودن زندانیان باهم باعث فساد اخلاق نخواهد شد.

انتقادات

۱ - این طریقه بسیار گران تمام میشود زیرا دو محل

لازم است یکی برای زندگانی انفرادی شب و دیگری برای زندگانی مشترك روز موقع کار و نتیجه کار محبوسین کفایت پرداخت این مخارج را نمیکند.

۲ - خاموش نگهداشتن زندانیان و مانع شدن از حرف با یکدیگر بسیار متکثر است محافظین زیاد لازم دارد و مجازات های بدنی از قبیل شلاق که بدون تأمل اجرا گردد باید بکار برد و این امر با اصول تمدن فعلی منافات دارد.

۳ - رژیم پنسیلوانی یا فیلادلفی

Regime Pensylvanien ou Philadelphien

این طریقه بیشتر از دو طریقه سابق جلب توجه جزائیدون را نموده و اصل عمده آن جدائی روز و شب می باشد.

در ابتدا این طریقه خیلی سختی اجرا میشد زندانیان حق صحبت با هیچکس حتی با محافظین درب اطاقها نداشتند در نتیجه مهموت و مات و گاهی دیوانه میشدند و بعضی اقدام بخود کشی میکردند بطوریکه در شهر فیلادلفی که اینطریقه بوجود آمده بود بزودی بمعایب آن پی برده رژیم ملایمتری برقرار داشتند بدینطریق که بمحبوسین اجازه محاوره بین خودشان داده نمیشد ولی با محافظین زندان با فرستاده های مذهبی و نگاه های خیریه هر روزه محاوره میکردند در اطاقهای خود بکار دستی و مطالعه میپرداختند درس علمی و اخلاقی در زندان بفردها داده میشد در راهروی که سقف آن باژ بود بستنهایی گردش و ورزش میکردند.

صورت میگیرد مدت این دوره از نه ماه تجاوز نمیکنند اگر محکوم خوش رفتاری کرد دوره زندان يك ماه کم والا ممکنست یکسال زیاد گردد.

۲ - در دوره دوم زندانی شب و موقع نهار در اطاق انفرادی خودش میباشد لیکن در ساعات کار در کارخانه ب سایر زندانیان کار میکنند فقط حق حرف زدن ندارد و در صورت ارتکاب خطائی دو باره بزندان انفرادی دائمی فرستاده میشود.

۳ - زندانیانی که دوره اول را بخوبی تحمل کرده اند و رفتارشان قابل تمجید و تحسین است میتوانند با گرفتن اجازه مرخصی آزاد گردند لیکن در صورت ارتکاب خطائی اجازه آزادی از آنها پس گرفته میشود.

۴ - در ایرانندین مرحله دوم و سوم مرحله دیگری وجود دارد پس از مرحله دوم یعنی زندان مشترك زندانیان برای آزادی تهیه میگردند که بطور ناگهان از مرحله خاموشی زندان وارد مرحله پر سر و صدای زندگی و کشمکش حیات نکرده اند.

ب - تشویق زندانی بحسن رفتار

عامل عمده طریقه خدمت جزائی تشویق میباشد در نتیجه رفتار خوب مزایای بیشتری زندانی کسب میکنند مزد زیاد تری باو داده میشود عبور از يك مرحله بمرحله دیگر زودتر صورت میگیرد حتی مدت زندان نیز تقلیل می یابد.

ج - آزادی مشروط

آزادی ته در آخرین مرحله بزندان داده میشود مقید بشرط است تا زمانی که مدت محکومیتش تمام نگشته اگر مرتکب خطائی گردد دوباره زندان فرستاده میشود و تمام مدت آزادی مشروط تحت نظر و بازرسی اداره زندان است و این نکته را نباید فراموش کرد که این آزادی پس از آزمایش اخلاق و رفتار زندانی باو داده میشود و در حسن رفتار او بی نهایت مؤثر است.

رژیم ایرواندی ابتدا جلب توجه جزائیان را بخود نمود تصور میشد که مقاصد مختلف مجازات ممانعت (ارهاب) بکیفر رساندن و اصلاح مجرم را توأمأ انجام میدهد ولی

امروزه انتقاداتی از آن میشود من جمله اینکه زندان مشترك که در مرحله دوم اینطریقه واقع شده تمام معایب زندان مشترك که قبلاً گفته شد دارا میباشد و منافعی را که از زندان انفرادی (مرحله اول) عاید زندانیان گشته در مرحله دوم ازین میروند.

در هر حال بطور قطع میتوان گفت که دومرحله این مجازات کاملاً نافع میباشد مرحله اول برای ارهاب و در ضمن تشویق به اصلاح مجرم مؤثر است و مرحله سوم تأثیر خوب آن نیز مورد تردید نیست.

طریقه زندان در قانون ایران

قانون مجازات عمومی شرایط و ادار نمودن محبوسین

را بکار معین فی نماید، قانون مصوب ۱۲ اسفند ۱۳۱۴ نکات پائین را در این خصوص تعیین میکنند:

۱ - اشخاصی که در نتیجه ارتکاب جرائم عادی محکوم بحبس شده و لا اقل يك نك از مدت حبس در باره آنان اجراء شده میتوانند نسبت به بقیه مدت حبس در مؤسسات فلاحتی یا صنعتی یا در شرط پائین و ادار به کار و تحت حفاظت قرار داده شوند:

۱ - رضایت محبوسین جز در مورد محکومین به حبس با کار اجباری که در مورد آنها رضایت شرط نیست

۲ - در صورتیکه مجرم خطر ناک بجای معنی مجرم بالطبع یا بالحرفه یا بالعاده تشخیص شود (ماده ۱ قانون نامبرده) لیکن اگر پس از انتقال به بنگاه های صنعتی و یا فلاحتی مرتکب جنحه یا جناحتی گردید به محبس اعاده علاوه بر مجازات جرم جدید بقیه مجازات جرم سابق در باره او اجرا خواهد شد.

۲ - نوع کار - کار زندانیان کار های صنعتی و فلاحتی میباشد و محکومین بحبس با اعمال شاقه باید بکار های عام المنفعه گماشته شوند (ماده ۱۵ ق - م - ع)

۳ - اجرت زندانیان

در بنگاه هایی که محبوس مشغول کار میشود اجرت عمل محبوس مثل سایر افراد پرداخته میشود که صرف

فصل پنجم در مقررات مختلفه میباشد (تشکیل محبس های جدا گانه نظر بنوع محکومیت و مدت حبس و اختلاف حبس ذکور و اناث - انتقال بمریض خانه در صورت مریض شدن يك زندانی و نظامات داخلی دیگر برای امنیت زندان و وارد نکردن صدمه و زجر بدنی به زندانیان و غیره)

نظامنامه مصوبه ۱۰ مرداد ۱۳۱۵ با اسم نظامنامه زندانیان دارای ۵ فصل می باشد .

فصل اول راجع است بشغل زندانیان در مؤسسات برای محبوسین بااعمال شاقه (کار اجباری) تابع دستورات ادارات صنعتی و فلاحتی و برای زندانیان دیگر که در حکم آنها کار اجباری قید نشده مطابق حرفه که دارند از طرف بنگاه کار رجوع خواهد شد .

فصل دوم راجع است به عوائد زندانیان در بنگاهها مزد آنها رساندن آن به عائله زندانیان و یا نگهداری در صندوق بنگاه تنظیم دفاتر محاسبات زندانیان فصل سوم تحویل و تحول زندانیان در بنگاه ها که با انتقال محاسبه صورت میگیرد و غیره ذکر میکند .

فصل چهارم راجع است به وضعیت بهداشت قرارگاه ها معالجه بیماران و غیره

فصل پنجم تحت عنوان وظائف مقرراتی راجع به وقوع جنحه و جنایت در زندان و ضایع کردن کاری که مسئولیتش بعهده يك نفر زندانی بوده و فرار و فوت زندانیان وضع میکند .

دکتر آشوب

معیشت خود و کسانی که تکفل معاش آنها بر عهده محبوس است گردد در صورتیکه اجرت او زائد بر معیشت خود و کسانش باشد زائد برای محبوس در صندوق مؤسسه ضبط میشود که در موقع استخلاص بار مسترد گردد (ماده ۴ قانون نامبرده)

برای اطلاعات بیشتری به نظامنامه های محبس باید مراجعه کرد .

۱ - نظامنامه راجع به محابس و توقیف گاه ها (مجموعه ۱۳۰۷ صفحه ۵۹)

۲ - نظامنامه زندانیان مصوبه ۱۰ مرداد ۱۳۱۵ نظامنامه محابس و توقیف گاه ها

این نظامنامه دارای ۵ فصل میباشد
فصل اول در کلیات -

راجع زندان بحث مینماید - فرق زندان و توقیف گاه که اولی برای محکومین و دومی برای مظنونین و متهمین میباشد - مواردی که مظنون میتواند در محبس توقیف گردد - و ورود به محبس در نتیجه حکم محکومیت و یا امر توقیف .

فصل دوم - قبول محبوسین و توقیف شدگان و نفیض آنها - سند حبس یا توقیف تنظیم دفتر زندانیان و غیره را ذکر میکند .

فصل سوم -- راجع است به مکانات محبوسین و توقیف شدگان .

فصل چهارم در خصوص ملاقات محبوسین می باشد